

مدرس:

خلیل عقیلی فرج

k.aghili.f@chmail.ir

اندیشه اسلامی ۲

جلسه نهم

نقش دین در زندگی دنیایی

✓ جامعیت و کمال دین

✓ مکاتب فکری مدعی سعادت بشر

□ خلاصه مطالب جلسه قبل

➤ ۱- سکولاریسم

❖ نقش دین در زندگی دنیایی

➤ ۲- لیبرالیسم

✓ معنای لیبرالیسم

✓ مبانی و ارزش های لیبرالیسم

- فردگرایی
- آزادی
- عقل گرایی
- عدالت و برابری

اندیشه اسلامی ۲ * خلیل عقیلی فرج

✓ حکومت سیاسی در تفکر لیبرالیسم

➤ **گوهر مشترک دین و راز تعدد شریعت ها:**

□ گوهر مشترک دین : تسلیم شدن در برابر خداست

□ راز تعدد شریعت ها (ونه دین ها!) :

۱- یکسان نبودن سطح درک و توانایی فکری و اجتماعی دریافت برنامه ای جامع

۲- بیان تدریجی معارفی که تبیین آنها نیازمند زمان است

۳- از بین رفتن آموزه های پیامبر پیشین

➤ راز جاودانگی و حقانیت شریعت اسلام:

□ تنها شریعتی که فسخ نشده و نخواهد شد و احکام و قوانین آن جاودانه ی باشند دین مبین اسلام است .

□ دلیل جاودانگی قوانین اسلام، **جامعیت و سلامت آن از تحریف** است.

□ معنای جامعیت دین این است که تمامی قوانین و روش های مورد نیاز برای رشد دنیایی و اخروی

انسان بیان شده است، مانند احکام کسب، ازدواج، جهاد و... .

➤ ابزارهای عالمان دین اسلام برای دریافت نظرات دین در پاسخ به مسائل

۱- حجیت و حکم عقل

۲- قاعده اهم و مهم

۳- گشوده بودن باب اجتهاد

۴- پیروی از قواعد فقهی

۱- حجیت و حکم عقل:

➤ اسلام با اعتبار به احکام صحیح عقل استدلالی و بدیهیات

عقلی حکم برخی از مسائل را تعیین نموده است .

مثال: احکام جدید زندگی بشر مانند احکام و قوانین

راهنمایی و رانندگی، احکام جزای اسلامی و... .

۲- قاعده اهم و مهم (مهم و مهم تر)

➤ عالمان اسلامی در برخی موارد باید مصالح و مفاسد را با هم بسنجد .

مثال: احکام مبادلات بانکی مانند تعیین مصالحه پایان قرارداد از ابتدای آن که در معاملات شرعا حرام

ولی بنا به اهمیت امکان تبادلات مالی در کشور، بانک ها از این مورد استثنا شده اند.

۳- گشوده بودن باب اجتهاد

➤ این مورد از امتیازات و افتخارات مذهب تشیع است که

به عنوان مهمترین دلیل جاودانگی و به روز بودن

احکام دینی، توسط بزرگانی چون شهید محمدباقر

صدر، امام خمینی(ره)، شهید مطهری و تبیین و

تشریح گردید.

۴- پیروی از قواعد فقهی

➤ **قاعده فقهی** قاعده ای است که اجرای آن میان مجتهد و مقلد مشترک است بر خلاف **قاعده اصولی** که

اندیشه اسلامی ۲ * خلیل عقیلی فرج

مختص به مجتهد است.

➤ مثلاً قاعده «لا ضرر» از جمله قواعد فقهی است که کاربرد فراوانی دارد. اصل این قاعده ریشه در

روایتی از پیامبر اکرم (ص) دارد که فرمودند: «لا ضرر و لا ضرار فی الاسلام» یعنی در دین اسلام دستور

و حکمی نیست که بر اساس آن شخصی به خود و دیگران ضرر برساند.

مثال دیگر از قواعد فقهی:

✓ **قاعده نفی عسر و حرج:** وقتی مکلف در انجام عملی به سختی می افتد به گونه ای که عرفاً نمی تواند

تحمل کند ، با استناد به این قاعده سختی حکم از دوش مکلف برداشته خواهد شد. مانند خواندن

نماز نشسته برای کسی که درد پا دارد....

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
وَعَجِّزْ عَنِّي يَا مُجِيبُ دَعْوَتِي